

ПРОУЧВАНЕ НА УСЛОВИЯТА ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА НОВИ ТЕХНОЛОГИИ И ЦИФРОВИЗАЦИЯ ЗА УЛЕСНЯВАНЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАВИЛАТА ЗА ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИТЕ ПО ВРЕМЕ НА ТРАНСПОРТИРАНЕ

(проучване на Главна дирекция „Здравеопазване и безопасност на храните“ към
Европейската комисия за цифровите методи за хуманно отношение към животните по
време на транспортиране)

Европейската комисия, чрез програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ (EU4Health) и програмата за единния пазар и под ръководството на Европейската изпълнителна агенция за здравеопазването и цифровизацията (HaDEA), започна всеобхватно проучване в подкрепа на преразглеждането на законодателството на ЕС относно хуманното отношение към животните по време на транспортиране. Настоящата рамка, залегнала в Регламент (ЕО) №1/2005¹, разчита до голяма степен на дневници за пътуването на животните на хартиен носител (съкр. на англ. ез. AJs) и ръчно докладване, което води до забавени проверки на съответствието, голяма административна тежест и разпокъсано правоприлагане в целия Европейски съюз. За да се коригира тази системна неефективност, в новопредложения регламент на Европейската комисия (COM(2023)770)² се предвижда подобрена, изцяло цифрова екосистема. Настоящото резюме обобщава констатациите от шест основни резултата, които анализират актуалното състояние и определят стабилна „бъдеща“ визия, съсредоточена около Експертната система за контрол на търговията (TRACES)³, проследяването на географското местоположение в реално време и мобилната достъпност.

Основата на предложените цифрови подобрения произтича от обширен процес на консултации, в който участват компетентните органи на държавите членки, заинтересованите страни от сектора, превозвачите и европейските институции. Обратната информация от заинтересованите страни подчерта напрежение между повишаването на стандартите за хуманно отношение към животните и запазването на икономическата жизнеспособност на транспортния сектор. Компетентните органи на държавите членки изразиха опасенията си относно правоприлагането, които са свързани с климатичните ограничения, географските различия и специфичните за отделните видове регулаторни различия. Въпреки това, както те, така и операторите изразиха единно търсене на цифрова екосистема от край до край, която свежда до минимум излишното въвеждане на данни. За операторите преходът към цифрови

¹ Регламент (ЕО) № 1/2005 на Съвета от 22 декември 2004 г. относно защитата на животните по време на транспортиране и свързаните с това операции и за изменение на Директиви 64/432/ЕИО и 93/119/ЕО и Регламент (ЕО) № 1255/97, ОВ L 3, pp. 1–44; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005R0001>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1783669541150&uri=CELEX:52023PC0770>

³ Система за контрол на търговията и експертни познания – онлайн платформата на Европейската комисия за сертифициране на здравето на животните и растенията https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/traces_en

системи обещава хармонизирани правила и опростени процедури. За компетентните органи централизираната цифрова платформа ще действа като единен източник на достоверност, като намали дублирането на въвеждането на данни, подобри надеждността на данните и даде възможност за по-бърз и по-последователен официален контрол.

Системата TRACES служи като централна ИТ платформа на ЕС за управление на ветеринарните сертификати и съхраняване на разрешенията, свързани с транспортирането на живи животни. Чрез нея се създават дневници за пътуване на животни (съкр. на англ. ез. AJL) въз основа на Регламент (ЕО) № 1/2005. Към днешна дата обаче AJL, попълнени в TRACES, трябва да бъдат отпечатани и физически подпечатани, за да бъдат правно валидни. Съгласно предложения регламент, TRACES ще действа като цифрова опорна система за прилагане на задължителните цифрови дневници на пътуванията. В настоящото проучване се очертават препоръки за подобряване на TRACES с цел автоматизиране или рационализиране на множество процеси за различни групи заинтересовани страни. Основните подобрения включват централизирано издаване и съхранение на одобрения на превозвачи, разрешения за превозни средства и сертификати за компетентност, което премахва многократното подаване на документи за всеки транспорт. Този процес следва да бъде улеснен, когато е необходимо, чрез използването на решения за оперативна съвместимост. Системата TRACES би могла да интегрира нови технологични механизми, за да раздели управлението на документи от управлението на задачи, като по този начин се повиши гъвкавостта и се даде възможност за сътрудничество между участниците, базирано на задачи. Специален конфигуриран механизъм за бизнес правила би могъл да помогне за автоматизиране на валидирането на съответствието, като даде възможност на органите автоматично да прилагат хармонизирани правила за контрол. Подходящо е TRACES да може да се интегрира с външни платформи, например платформи за метеорологични данни и интерфейса за приложно програмиране (API) за геомаршрути, за да се улесни планирането и документирането чрез достъп до изчисленията на маршрута и характеристиките на метеорологичните прогнози директно в AJL.

Критична точка на предложения регламент е позиционирането в реално време и проследяването на географското местоположение на транспортираната стока. Анализът на пазара и докладите за проектиране на системата за позициониране подчертават необходимостта от балансиране на изискванията за проследяване с минимизиране на данните и мащабируемост на системата. Независимо дали събирането на данни за географското местоположение се извършва от Комисията или от друга страна, стандартното проследяване в реално време с най-висока честота генерира огромен обем от данни, което оказва голямо въздействие върху предаването, съхранението и обработката на данни в рамките на TRACES и не са строго необходими за спазването на хуманно отношение към животните по време на транспорт. Предлага се изграждане на система за проследяване, базирана на събития, управлявана чрез посредническа услуга за геолокация (GIS). Системата следва да събира данни за местоположението на интервали от 15 минути и да използва виртуални географски граници около ключови местоположения, като отправни точки, гранични контролно-пропускателни пунктове, пунктове за почивка и крайни дестинации. TRACES ще получава само точните часове, в които превозното средство влиза и излиза от тези специфични контролно-пропускателни пунктове, съхранявани в AJL. Това дава на инспекторите доказателствата, от които се нуждаят, като например проверка дали пътуването е отнело твърде дълго време или дали са направени задължителни спирки за почивка, без да се проследява всяко движение на водача/придружаващия. За събирането на тези данни са определени два допълващи се сценария. В него се препоръчва системите да предлагат

възможността за предоставяне на събраните данни от системата за управление на автопарк (FMS), тъй като това е най-автоматизираното и удобно решение за операторите, наред с интегрирането на приложения за смартфони, когато това не е осъществимо. Предлага се възможност да се предостави пълният набор от данни на органите, в случай че превозното средство се отклони от деклариания маршрут.

За да се преодолее разминаването между административните системи и операциите на място, с проекта за регламент Комисията се ангажира да предостави мобилно приложение, което да се използва от транспортните оператори и компетентните органи. Цифровите инструменти, например мобилно приложение, свързано с TRACES, улесняват официалния контрол, подобряват воденето на документация и опростяват планирането и изпълнението на пътуванията. Проектирано за шофьори/придружители, гледачи и официални ветеринарни лекари, мобилното приложение осигурява достъп в реално време до важна информация в AJL с офлайн режим и модели за синхронизиране на данни, за да се отчете различната мрежова свързаност по време на пътуване. Приложението заменя ръчната документация с цифрови формуляри, съответстващи на петте раздела на AJL (планиране, заминаване, дестинация, декларация на превозвача и доклад за нередности). Усъвършенстваните вградени функции включват инструменти за изчисляване на необходимото пространство за различните видове. Освен това се разглеждат допълнителни функции, които не са включени в предложението за регламент, като например модул за съобщения в реално време, оборудван с вградена машина за автоматичен превод, и качване на снимки и видеоматериали в помощ на операторите, които желаят да документират товаренето и разтоварването.

Предложените разработки в областта на цифровите технологии имат различни финансови последици, които са внимателно разгледани, за да се гарантира осъществимостта. Интегрирането на геолокационни данни използва комбинация от сценарии за оптимизиране на разходите за разработка. Чрез използването на мобилното приложение за събиране на данни от GNSS⁴ и синхронизиране с установените системи за управление на автопарка се избягва налагането на огромни нови разходи за хардуер за икономическите оператори, особено за по-малките транспортни дружества, като същевременно се използва съществуващата им инфраструктура. Освен това използването на дизайна на GIS ограничава сървър, инфраструктурата и разходите за дългосрочно съхранение за Европейската комисия, като предотвратява претоварването на TRACES с високочестотни данни, осигурявайки висока производителност без прекомерни такси за обработка в облак.

В заключение може да се обобщи, че възложеното проучване предоставя цялостен план за цифровата трансформация на управлението на транспортирането на животни. Чрез преминаване от доброволна система на хартия към задължителна цифрова екосистема, основана на TRACES, въвеждане на основана на събития посредническа услуга за геолокация и внедряване на стабилно мобилно приложение, предложената рамка намалява административните разходи. По този начин се гарантира единен източник на достоверност, позволяващ непрекъсната хармонизация на данните, автоматизиран мониторинг на съответствието и последователно прилагане. Интегрираните цифрови решения предоставят практически инструменти, които защитават икономическите интереси на превозвачите, като същевременно спомагат за защитата и хуманното отношение към животните по време на транспортиране в целия Европейски съюз.

⁴ Глобална навигационна спътникова система - система, използвана за геолокационно проследяване в реално време на превозни средства за превоз на животни

С пълния текст може да се запознаете [тук](#):

Други научни становища и актуална информация от областта на здравето, хуманното отношение и благосъстоянието на животните, антимикробната резистентност, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>

<http://corhv.government.bg/?cat=27>

<http://corhv.government.bg/?cat=71>

ИЗГОТВИЛ:

зооинж. д-р Надежда Луканова, онс

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

13.07.2026 г.